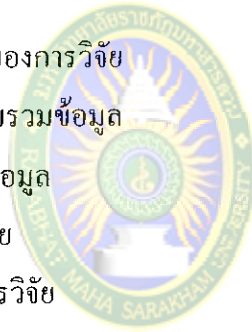

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภोजังหาร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้แก่

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การวิเคราะห์ข้อมูล
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน ต่อการดำเนินงานการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของอำเภोजังหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาและนักเรียนชั้นประถมศึกษา ต่อการดำเนินงานการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของอำเภोजังหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา ในอำเภोजังหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยสถาบันราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขออนุญาตจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
2. ติดต่อประสานงานและขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร

โรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอจังหวัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

3. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในวันที่ 25 กันยายน - 9 ตุลาคม 2546 ได้รับคืนแบบสอบถามของผู้บริหารและครูผู้สอน 60 ชุด และนักเรียน 296 ชุด รวม 356 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ร้อยละ(Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของประชากร
3. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่าง
4. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐานใช้ t-test

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยการดำเนินการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอจังหวัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา พบว่า

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและนักเรียน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำโครงการ ด้านการจัดกิจกรรม และด้านบุคลากรที่รับผิดชอบ ตามลำดับ ส่วนด้านการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน และด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ มาก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำโครงการ ด้านการจัดกิจกรรม ด้านบุคลากรที่ รับผิดชอบ และด้านการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน ตามลำดับ ส่วนด้านการประสานงานกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการป้องกันปัญหา ยาเสพติดใน สถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ได้แก่ ด้านการจัดทำโครงการ ด้านการจัดกิจกรรม ด้านบุคลากรที่รับผิดชอบ ด้านการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน และด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ

1.4 นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรม ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านการจัดทำโครงการ ด้านการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน และด้านบุคลากรที่รับผิดชอบตามลำดับ

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

2.1 ด้านการจัดทำโครงการ พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมากทั้งโดยรวมและรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนกำหนดนโยบาย มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพปัญหา โรงเรียนได้เสนอนโยบายและแนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการในการจัดทำแผนปฏิบัติ ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน และโรงเรียนมีการกำหนดโครงการ/กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียนไว้ในแผนปฏิบัติอย่างเหมาะสม

2.2 ด้านบุคลากรที่รับผิดชอบ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนกำหนดหน้าที่ให้ผู้รับผิดชอบชัดเจน คณะกรรมการได้ทำการศึกษาและสำรวจปัญหาเสพติดในโรงเรียนเป็นประจำ และจัดบุคลากรผู้รับผิดชอบงานป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดมีความเหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ ได้แก่ ส่งครู-อาจารย์ไปศึกษาดูงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดนอกสถานที่

2.3 ด้านการจัดกิจกรรม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียนมีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ส่งเสริมให้นักเรียนเล่นกีฬาและดนตรี วรรณคดีต่อต้านยาเสพติด เช่น การประกวดเรียงความตอบปัญหา คำขวัญ วาดรูปเพื่อให้ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด และจัดป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องพิษภัยของยาเสพติด อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ ได้แก่ จัดกิจกรรมโครงการ TO BE NUMBER ONE ภายในโรงเรียน

2.4 ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียนมีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ประสานงานกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อร่วมกันแก้ไขป้องกันปัญหายาเสพติด ประสานงานกับโรงเรียนเครือข่ายเพื่อร่วมกันแก้ไขป้องกันปัญหายาเสพติด และประสานงานกับหน่วยงานทหารเพื่อร่วมกันแก้ไขป้องกันปัญหายาเสพติด นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

2.5 ด้านการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียนมีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่ติดยาเสพติดโดยให้รายงานตัวในเวลา และมีการควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่ติดยาเสพติดโดยให้รายงานในเวลาไป-กลับโรงเรียน นอกนั้นอยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียน ต่อการดำเนินงานการป้องกัน ปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อำเภอจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งโดยรวมและรายด้าน

4. ข้อเสนอแนะในการป้องกันปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จากระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียนในการให้ข้อเสนอแนะการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

ด้านการจัดโครงการ มีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรดำเนินการจัดทำเป็นโครงการ ต่อเนื่องทุกปีการศึกษา และควรมีการสำรวจสภาพปัญหา ก่อนจึงนำมาจัดทำโครงการ

ด้านการจัดบุคลากรรับผิดชอบ มีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ให้ชัดเจน ควรจัดอบรมครูงานเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด และให้สารวัตรนักเรียนออกตรวจ ควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน

ด้านการจัดกิจกรรม มีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรจัดกิจกรรมกีฬา และดนตรี ประกวาดวาดภาพ เขียนคำขวัญต่อต้านยาเสพติด ควรจัดป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ควรสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในกิจกรรมการเรียนการสอนและเดินรณรงค์ต่อต้าน ยาเสพติด

ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีข้อเสนอแนะดังนี้

ควรประสานงานกับผู้ปกครองในการดูแลพฤติกรรมของบุตรหลาน ควรประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจออกมาให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และควรประสานงานกับชุมชนในการป้องกันยาเสพติด

ด้านการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน มีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรกำกับติดตามและเฝ้าระวังนักเรียนที่มีอัตราเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด และควรรายงานผลการดำเนินการป้องกันยาเสพติด และปัญหาอุปสรรค

อภิปรายผล

จากการศึกษาการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อำเภोजังหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยในประเด็นที่สำคัญได้แก่

1. ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน ต่อการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด และในปัจจุบันมาตรการป้องกัน ยาเสพติดเป็นเรื่องที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการปราบปรามมาก โดยกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาด้วย ดังนั้นบุคลากรในโรงเรียนจึงมีความตื่นตัวในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมากด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กรรณิกา ศรีสัตย์รสนา (2542 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกรมสามัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จังหวัดขอนแก่น พบว่า การปฏิบัติงานตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการศึกษาของ ประทุม นวลเขียว (2542 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดของโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล พบว่า การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และด้านการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานการณ์ยาเสพติดในอำเภोजังหารยังไม่เข้าขั้นรุนแรงมากนัก ดังนั้นจึงไม่ค่อยได้มีการประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก และหน่วยงาน ภายนอก เช่น เจ้าหน้าที่

ตำรวจ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดปีละ 1 ครั้ง เท่านั้น โดยเฉพาะหน่วยงานของทหารนั้นในรอบปีที่ผ่านมา ไม่ได้เข้ามาดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ของอำเภอจังหารเลยผลการศึกษาขัดแย้ง กับกรณีศึกษา ศรีสัตย์รสนา (2542 : 53) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกรมสามัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จังหวัดขอนแก่น พบว่า การปฏิบัติงานด้านการประสานงานตามมาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงานนั้น ได้มีการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน ปีละ 1 ครั้ง เท่านั้น หรือรายงานสถานการณ์การติดยาเสพติดของนักเรียนให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบว่ามีนักเรียนที่ติดยาเสพติดหรือไม่ ถ้ามีมีกี่คน ผลการศึกษาขัดแย้งกับ กรณีศึกษา ศรีสัตย์รสนา (2542 : 52) ที่ศึกษาการปฏิบัติงานตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกรมสามัญ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จังหวัดขอนแก่น พบว่า การปฏิบัติงานด้านการกำกับติดตามในระดับมาก เนื่องจากกิจกรรมการดำเนินงานแก้ไขและป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษา มีมากกว่ากิจกรรมของโรงเรียนประถมศึกษา เพราะนักเรียนมัธยมศึกษาเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดมากกว่านักเรียนประถมศึกษา Rajabhat University

ด้านการจัดทำโครงการ พบว่า โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่ต้องการขจัดปัญหายาเสพติดหมดสิ้นไปจากแผ่นดิน ดังนั้นจึงมุ่งเน้นการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนก่อน โดยดำเนินการในด้านการจัดทำแผน ปฏิบัติ การป้องกัน การสำรวจปัญหายาเสพติดของนักเรียนในโรงเรียน รวมทั้งมีมาตรการแทรกแซงที่ใช้กับนักเรียนที่เริ่มมีปัญหาการใช้ยาเสพติด การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เบี่ยงเบนในการใช้ยาเสพติด ได้แก่ หยุดพฤติกรรมในการใช้ยาเสพติด ให้คำปรึกษาแนะนำ นักเรียนและผู้ปกครองเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม ป้องปราม โดยการเข้มงวดในการตรวจเพื่อป้องกันการลักลอบการนำยาเสพติดเข้าไปใช้ในโรงเรียนและที่บ้านเข้มงวดในเรื่องเวลาการมาโรงเรียนและกลับบ้าน และการสุ่มตรวจปัสสาวะกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กองพล สารายฎร์ (2540 : 82) ที่ศึกษาบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อการป้องกันและการแก้ปัญหาการระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า โรงเรียนได้ให้ความสำคัญในการจัดทำแผนป้องกันต่อการระบาดของสารเสพติดทุกๆ ปีการศึกษา สำหรับระดับความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก ในการวางแผนการจัดทำโครงการนั้น ส่วนมากผู้บริหาร

โรงเรียน และครูจะเป็นผู้ดำเนินการ ปรีกษาหรือ หาวิธีการกันว่าจะทำอย่างไร นักเรียนจึงไม่ค่อยได้รับทราบว่าเป็นโรงเรียนดำเนินการในส่วนนี้อย่างไรบ้าง

ด้านบุคลากรที่รับผิดชอบ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยมีผู้บริหารเป็นประธาน คณะกรรมการ และมีครูในโรงเรียนเป็นคณะทำงาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ยุทธ นุชสวัสดิ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขยาบ้าในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี พบว่า การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาบ้า มีการดำเนินการด้านการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้มีความรับผิดชอบต่อการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการศึกษาของ สถิตย์ กุลสอน (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยทางสังคมกับพฤติกรรมยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดหนองคาย พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการจัดประชุมครู-อาจารย์ให้มีความรู้ที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก สำหรับระดับความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากนักเรียนที่ได้เป็นคณะกรรมการรับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติดนั้น จะเป็นประธานนักเรียน กรรมการนักเรียนหรือหัวหน้าห้อง และนักเรียนเหล่านี้เท่านั้นที่ทราบว่ามิครูท่านใดบ้างที่เป็นผู้รับผิดชอบต่องานป้องกันยาเสพติด ซึ่งมีนักเรียนเพียงไม่กี่คนที่จะทราบในเรื่องดังกล่าว

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นในการส่งครู-อาจารย์ไปศึกษาดูงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดนอกสถานที่ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดส่งครู-อาจารย์ไปศึกษาดูงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดนอกสถานที่นั้น ต้องใช้งบประมาณของโรงเรียนหรือของครูเองทำให้มีข้อจำกัดในการเดินทางไป นอกจากนี้ครูผู้สอนต้องมีภาระงานสอนทำให้หาเวลาที่จะไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ไม่สะดวกนัก อีกทั้งในพื้นที่อำเภอจันทบุรีก็ไม่มีปัญหายาเสพติดระบาดในหมู่นักเรียนมากนัก ทำให้ทางโรงเรียนไม่เห็นความจำเป็นที่ต้องจัดส่งครู-อาจารย์ไปศึกษาดูงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดนอกสถานที่

ด้านการจัดกิจกรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้โรงเรียนได้จัดกิจกรรมให้นักเรียน ได้แก่ การจัดนิทรรศการทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องยาเสพติด การส่งเสริมให้นักเรียนเล่นกีฬาและดนตรี การจัดกิจกรรมโครงการ TO BE NUMBER ONE ซึ่งเป็นนโยบายที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งให้ดำเนินการปฏิบัติทุก โรงเรียนผลการศึกษาสอดคล้องกับ เพลด็จ สุกุลโชติ (2544 : 71) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการป้องกันและ

การแก้ไขปัญหาสุขภาพในสถานศึกษา ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า สถานศึกษาได้ดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การประกวด คำขวัญ เรียงความ แต่งเพลง กับการจัดกิจกรรมฟื้นฟูร่างกาย จิตใจนักเรียน อยู่ในระดับมาก สำหรับระดับความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก ในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพในโรงเรียนนั้น ส่วนใหญ่จะกระทำตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน โครงการหรือตามที่มีหนังสือราชการจากหน่วยงานต้นสังกัดในดำเนินการ เพราะโรงเรียนต้องมีกิจกรรมอื่นๆ ที่ต้องปฏิบัติด้วย เช่น กิจกรรมรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ กิจกรรมรณรงค์ป้องกันไข้เลือดออก เป็นต้น ทำให้นักเรียนเห็นว่าโรงเรียนดำเนินกิจกรรมเพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมโครงการ TO BE NUMBER ONE อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในกิจกรรมที่ให้ปฏิบัติก็เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนได้ดำเนินการกันอยู่แล้ว เช่น วาดรูป เล่นกีฬา เล่นดนตรี และเป็นโครงการใหม่ที่มีขึ้นในปีการศึกษา 2546 ซึ่งโรงเรียนยังไม่มี ความเข้าใจในการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการมากนัก ครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นในการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่นักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ส่วนใหญ่แล้วผู้ที่ให้ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่นักเรียนจะเป็นครูผู้สอน ซึ่งจะสอดคล้องไปในการสอน อบรมนักเรียนหน้าเสาธง และป้ายนิเทศ การเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่นักเรียนนั้นก็ไม่น่าบ่อยนัก เพียงปีการศึกษาละ 1 - 2 ครั้งเท่านั้น หรือในบางโรงเรียนก็ไม่เชิญมาเลย

ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียน มีระดับความคิดเห็นในเรื่องการประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุข หน่วยงานตำรวจ หน่วยงานทหาร และโรงเรียนเครือข่ายเพื่อร่วมกันแก้ไขป้องกันปัญหาสุขภาพ อยู่ในระดับปานกลาง ครูผู้สอน มีระดับความคิดเห็นในเรื่องการประสานงานกับหน่วยงานทหาร และโรงเรียนเครือข่ายเพื่อร่วมกันแก้ไขป้องกันปัญหาสุขภาพ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการดำเนินการป้องกันปัญหาสุขภาพในโรงเรียนมีลักษณะเป็นต่างคนต่างปฏิบัติกันเองในแต่ละโรงเรียนไม่ค่อยมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น นอกจากในโรงเรียนที่มีการระบาดของยาเสพติดร้ายแรงมากเท่านั้นจึงจะมีการประสานงานให้หน่วยงานอื่นๆ เข้ามาช่วยเหลือ

ส่วนนักเรียนมีระดับความคิดเห็นในเรื่องการประสานงานกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานสาธารณสุข หน่วยงานทหาร โรงเรียนเครือข่าย องค์กรในชุมชน และวัด อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนจะเป็นผู้ปฏิบัติตามกิจกรรมต่างๆ ที่ครูกำหนด ทำให้นักเรียนไม่ทราบว่าทางโรงเรียนมีการประสานงานกันเป็นภายในกับหน่วยงานอื่น เช่น การขอรูปภาพเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติดจากหน่วยงานสาธารณสุขเป็นต้น และนักเรียนเองก็ได้รับความรู้เรื่องยาเสพติดจากครูเป็นส่วนใหญ่ จะมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานมาให้ความรู้ นานๆ ครั้งหรือไม่มีเลย

ด้านการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียน มีระดับความคิดเห็นในเรื่องมีการควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่ติดยาเสพติดโดยให้รายงานตัวในเวลา และมีการควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่ติดยาเสพติดโดยให้รายงานตัวในเวลาไป-กลับโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในอำเภอจังหารไม่มีนักเรียนที่ติดยาเสพติดเข้าชั้นร้ายแรงมากนัก ทำให้การกำกับติดตามดังกล่าวไม่ได้ดำเนินการ ส่วนนักเรียนมีความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ทำให้ไม่ถูกกำกับติดตามจากโรงเรียน ส่วนการจัดทำรายงานผลการดำเนินการนั้นเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน นักเรียนไม่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับส่วนนี้ด้วย

2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา กับชั้นประถมศึกษา ต่อการดำเนินงานการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งโดยรวมและรายด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในทุกโรงเรียนก็มีการปฏิบัติกิจกรรมในการป้องกันปัญหาเสพติดที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงหรือใกล้เคียง และมีการปฏิบัติต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาไม่แตกต่างกัน ดังนั้นนักเรียนจึงมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะในการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จากระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียนในการให้ข้อเสนอแนะการป้องกันปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

ด้านการจัดโครงการ

ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน มีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการป้องกันปัญหาเสพติด ด้านการจัดโครงการ ดังนี้ ควรดำเนินการจัดทำเป็นโครงการต่อเนื่อง

เยาวชน พบว่า ข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนอบรมสั่งสอนปลูกฝังให้นักเรียนและเยาวชน รู้จักใช้เวลาว่าง พยายามสร้างให้เยาวชนมีนิสัยชอบงานอดิเรกอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น กีฬา ดนตรี วาดภาพ ปลูกต้นไม้ และเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น และ กองพล สารายฎร์ (2540 : 88) ที่ศึกษาบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อการป้องกันและการแก้ปัญหาการระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า โรงเรียนควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มากพอที่จะไม่ให้นักเรียนมีเวลาว่างมาก อาจจะเป็นสาเหตุให้นักเรียนหันไปหา ยาเสพติด

ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน มีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการป้องกันปัญหา ยาเสพติด ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ ควรประสานงานกับผู้ปกครองในการดูแลพฤติกรรมของบุตรหลาน และควรประสานงานกับชุมชนในการป้องกันยาเสพติด ทั้งนี้เป็นการสร้างความร่วมมือกับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจออกให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ผลการศึกษาสอดคล้องกับ กองพล สารายฎร์ (2540 : 73) ที่ศึกษาบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อการป้องกันและการแก้ปัญหาการระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ที่พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจมีข้อเสนอแนะว่าควรออกไปเผยแพร่ข่าวสารและอบรม นักเรียนเกี่ยวกับโทษและการป้องกันยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 82.22 ทั้งอาจเป็นเพราะว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้มีความรู้เรื่องการป้องกันยาเสพติด และได้รับความน่าเชื่อถือจากนักเรียน ดังนั้นการออกมาให้ความรู้การป้องกันยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ตำรวจจะช่วยให้การดำเนินงานโครงการป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน

ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียน มีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการป้องกันปัญหา ยาเสพติด ด้านการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน ดังนี้ ควรกำกับติดตาม และเฝ้าระวังนักเรียนที่มีอัตราเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด และควรรายงานผลการดำเนินการป้องกันยาเสพติด และปัญหาอุปสรรค ทั้งนี้เพื่อป้องกันการกลับมาแพร่ระบาดของยาเสพติดและเพื่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดมีความต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กองพล สารายฎร์ (2540 : 88) ที่ศึกษาบทบาทของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อการป้องกันและการแก้ปัญหาการระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

พบว่า โรงเรียนควรมีการกำกับติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับแผนการในการป้องกันการติด ยาเสพติด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และ นักเรียน ต่อการดำเนินงานการป้องกันปัญหาเสพติด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนใน รายด้านเพียง 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และด้านการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานการป้องกันปัญหาเสพติด ดังนี้

1.1 ด้านการจัดบุคลากรที่รับผิดชอบ เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับ มาก แต่มีความคิดเห็นบางข้ออยู่ในระดับปานกลาง คือ ส่งครูอาจารย์ไปศึกษาดูงานด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดนอกสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาควรส่งครูอาจารย์ไป ศึกษาดูงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดนอกสถานศึกษาด้วย

1.2 ด้านการจัดกิจกรรม เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก แต่มี ความคิดเห็นบางข้ออยู่ในระดับปานกลาง คือ การจัดกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ในโรงเรียน ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาล ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดกิจกรรม TO BE NUMBER ONE อย่างต่อเนื่องทุกปี

1.3 ด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น คือ ประสานงานกับหน่วยงานทหารเพื่อร่วมกัน แก้ไข ป้องกันปัญหาเสพติด ดังนั้นสถานศึกษาควรทำการประสานงานกับหน่วยงานทหาร เพื่อร่วมกันแก้ไขป้องกันปัญหาเสพติด โดยการติดต่อทหารในหน่วยงานที่ใกล้โรงเรียนมากที่สุด ให้ร่วมจัดกิจกรรมให้แก่นักเรียน เช่น การจัดกิจกรรมเข้าค่ายที่ค่ายทหาร การจัดดนตรี ต่อต้านยาเสพติดโดยวงดนตรีของทหาร ออกมาให้ความรู้แก่นักเรียนในโรงเรียนเกี่ยวกับ พิษภัยและการหลีกเลี่ยงไกลจากยาเสพติด เป็นต้น

1.4 ด้านการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น คือ มีการควบคุมความประพฤติของนักเรียนที่ติด ยาเสพติด โดยให้รายงานในเวลาไป-กลับโรงเรียน ดังนั้นสถานศึกษาควรทำการควบคุมเวลา

ไป – กลับ โรงเรียนของนักเรียนที่ติดยาเสพติด โดยให้นักเรียนลงเวลาไปและกลับโรงเรียนกับครูประจำชั้นหรือครูที่รับผิดชอบงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ทุกๆ วัน และให้ครูประจำชั้นได้หมั่นพบปะพูดคุยกับนักเรียนเหล่านี้เสมอๆ อีกทั้งยังขอความร่วมมือกับผู้ปกครองช่วยดูแลในเรื่องเวลาไปโรงเรียน และกลับถึงบ้านของนักเรียนด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาในพื้นที่อื่นๆ

2.2 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ในเชิงคุณภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University